

1998-2001

Presentació

Durant anys vam treballar per aconseguir que els estudis de Turisme i de totes les disciplines relacionades amb aquesta cabdal activitat econòmica fossin responsabilitat de les universitats amb la corresponent titulació. D'ençà que s'ha aconseguit, a l'Escola Universitària de Turisme i Direcció Hotelera de la Universitat Autònoma de Barcelona hem pensat que la nostra tasca no havia de limitar-se únicament a impartir amb rigor aquests estudis. Havíem de fer un pas més endavant, havíem de contribuir a la millora del coneixement d'aquest sector participant activament en la recerca. Fruit d'aquesta decisió, l'any 1998 vam crear el Centre Internacional d'Estudis i Recerca del Turisme (CINERT) i l'any 2000 l'Àrea de Consultoria (ARC) per a l'aplicació d'aquesta recerca.

La constitució de la Fundació Universitària de Turisme i Lleure, en tant que l'escenari on es desenvolupa la reflexió estratègica sobre els continguts i la recerca del centre, conclou un disseny organitzatiu clarament orientat a refermar la voluntat de la Universitat Autònoma de Barcelona de contribuir decididament a la formació i el coneixement en el sector turístic.

En aquesta memòria trobareu una informació completa sobre les tasques realitzades durant els últims quatre anys, que no són més que l'inici del camí per refermar aquesta convicció.

Xavier Vives i Güell

Director general de l'Escola Universitària de Turisme
i Direcció Hotelera de la UAB

© Escola Universitària de Turisme i Direcció Hotelera
Vila Universitària. Campus de la UAB
08193 Bellaterra-Cerdanyola del Vallès (Barcelona)
Telèfon: 93 580 93 55
Fax: 93 581 74 95
eutdh@uab.es
www.euturisme-uab.com

Realització: Hores extraordinàries
Disseny gràfic: Albert Roca

Impressió: Imgesa
Dipòsit legal: B-46.776-2001

Octubre de 2001

Índex

L'Escola Universitària de Turisme i Direcció Hotelera	4
Patronat de la Fundació Universitària de Turisme i Lleure	4
L'Àrea 2R+D	5
EI CINERT	5
Línies de recerca	6
Turisme i medi ambient	6
Economia turística local i estratègica	6
Seguretat de les destinacions i infraestructures turístiques	7
Productes de recerca aplicada	8
Turisme i medi ambient	8
Economia turística local i estratègica	9
Seguretat de les destinacions i infraestructures turístiques	9
Projectes	10
Projectes realitzats	10
CINERT	10
ARC	11
Projectes en curs	12
CINERT	12
ARC	13
Índex UAB d'activitat turística	13
Formació d'investigadors	14
Beques predoctorals	14
Beques de recerca	15
Publicacions del personal investigador del CINERT	16
Transferència de coneixements i tecnologia ...	18
Conferències	18
Intercanvis i relacions internacionals	20
Personal investigador	22
CINERT	22
ARC	23

L'Escola Universitària de Turisme i Direcció Hotelera

L'Escola Universitària de Turisme i Direcció Hotelera de la UAB està situada al Campus de Bellaterra, amb totes les instal·lacions i els serveis propis d'una de les millors universitats del país. L'any 1999 l'Escola va obtenir l'homologació nacional i europea segons la norma de qualitat UNE-EN ISO 9002, que abasta les activitats docents i de gestió del centre i amb la qual esdevé el primer centre universitari amb l'acreditació de qualitat.

El model docent que empara l'Escola entén l'ensenyament del turisme i l'hoteleria com l'alternança entre els coneixements teòrics i la seva aplicació a la realitat, i promou i impulsa la investigació i el desenvolupament del sector. Des de la seva creació, estableix i manté relacions nacionals i internacionals amb diferents centres universitaris i organitzacions sectorials.

L'Escola ofereix dues titulacions, la diplomatura en Turisme i el graduat en Direcció Hotelera, amb la possibilitat d'establir passarel·les entre cursos i convalidacions d'assignatures, i obtenir una doble titulació.

Un ampli pla de conferències i seminaris a càrrec de personalitats rellevants del món del turisme i l'hoteleria permet als alumnes conèixer les experiències reals d'aquestes persones en empreses privades o al capdavant d'estaments públics. La formació teòrica es complementa amb les pràctiques residents a l'Hotel Melià Confort Campus i a melia-viajes.com, i les estades de pràctiques nacionals i internacionals en empreses de prestigi durant els estudis. Un *workshop* anual posa en contacte directe les empreses amb els titulats i els alumnes d'últim curs.

Els alumnes poden completar els seus estudis amb un curs a la Universitat Coastal Carolina dels Estats Units i obtenir la llicenciatura americana BSBA (*Degree of Bachelor of Science in Business Administration*).

L'Escola organitza programes de màster i de post-grau, amb titulació de l'Escola de Doctorat i de Formació Continuada de la UAB, i cursos d'especialització, alguns dels quals es realitzen amb la col·laboració d'altres centres universitaris o institucions del sector turístic. Així mateix, es dissenyen cursos a mida que pretenen satisfer les demandes específiques de col·lectius determinats.

Patronat de la Fundació Universitària de Turisme i Lleure

- President: Dr. Lluís Ferrer
- Patrons: Dr. Antoni Tulla
Sr. Josep Llopart
Dr. Joaquim Vergés
Dr. Josep Oliver
Sr. Antoni Lladén
Sr. Xavier Vives

L'Àrea 2R+D

L'Àrea 2R+D de l'Escola Universitària de Turisme i Direcció Hotelera aplega diversos departaments que porten a terme les actuacions de recerca, relacions internacionals i formació continuada del centre. Engloba el CINERT, que és l'impulsor de la recerca en turisme i hoteleria, el departament d'Erasmus i el de Relacions Internacionals, que, entre altres actuacions, coordina la continuïtat dels estudis a la Coastal Carolina University, la Formació Continuada, que organitza màsters, postgraus i cursos d'especialització, i l'Àrea de Consultoria (ARC), que aplica els resultats de la recerca del CINERT i s'especialitza en temes de turisme i medi ambient, seguretat, etc.

Àrea 2R+D

- Director general de l'EUTDH: Xavier Vives
- Directora: Gerda K. Priestley
- Coordinador del CINERT: Albert Vancells
- Coordinador de Relacions Internacionals i Erasmus: Albert Vancells
- Coordinadora de la Formació Continuada: Soledad Morales
- Coordinadors de l'ARC i directors de projectes: Xavier Campillo i Lluís Planas

---

EL CINERT

El Centre Internacional d'Estudis i Recerca del Turisme (CINERT) va ser creat el 1998 fruit de la col·laboració de l'Escola, els diferents departaments de la UAB i les empreses i institucions del sector. És un espai comú de debat creat per potenciar les sinergies que es creen a partir de la relació entre les diferents entitats que l'integren amb l'objectiu de contribuir a la millora de la recerca del turisme i al coneixement d'aquest sector essencial de la nostra economia.

El CINERT impulsa aquesta recerca en el turisme en els seus diversos àmbits incorporant la tradició investigadora de la UAB. És una tribuna universitària on tenen cabuda el sector privat, les institucions públiques, el món laboral i la mateixa universitat i s'obre a qualsevol iniciativa que provingui

d'aquests sectors i que contribueixi a la bona marxa del turisme.

Durant els anys d'activitat, els membres del CINERT han presentat tres tesis doctorals:

- "Dona, agroturisme i context regional a Espanya", de la Dra. Alba Caballé Rivera (1998)
- "Gestió dels camins i accés al medi natural en zones de muntanya", del Dr. Xavier Campillo Besses (2001)
- "Eficiència en costos i qualitat a la Universitat. Una aplicació als departaments de la UAB", del Dr. Víctor Giménez (2001)

S'han realitzat investigacions en diversos àmbits turístics (planificació, economia del turisme, lleure, restauració, etc.), s'han creat grups de recerca en diferents disciplines (medi ambient, desenvolupament econòmic regional i seguretat), s'ha col·laborat en la formació de futurs doctors i s'han instaurat beques per al foment i l'impuls de la recerca en turisme. Els integrants del CINERT també han participat en congressos i intercanvis de professors.

Un d'aquests treballs d'investigació ha estat el desenvolupat pel Dr. Víctor Giménez per a l'aplicació de models de gestió econòmica en l'activitat turística. Aquest estudi és la continuació de la seva tesi doctoral i se centra en l'aplicació del sistema *Data Envelopment Analysis* (DEA). El DEA és una avançada tècnica matemàtica que permet l'avaluació de l'eficiència relativa de diferents unitats de negoci, homogènies entre si des del punt de vista de l'activitat que desenvolupen, però no necessàriament quant a la mida, la localització física o qualsevol altra característica pròpia.

En el marc del suport a la investigació en el sector turístic l'Escola i el CINERT participen en l'edició de la revista *Gestión en H* a través de la seva presència en el comitè editorial (Víctor Giménez i Joan Massanés) i la seva col·laboració amb articles i seccions elaborades per membres del CINERT i professors de l'Escola.

Línies de recerca

Des de l'any 1998 fins al 2000, el CINERT va realitzar diferents estudis que obrien vies d'investigació innovadores i que després s'han convertit en línies de servei de l'Àrea de Consultoria (ARC). Un cop acabats els treballs, el CINERT els entrega a l'ARC perquè obri una línia especialitzada en la matèria. Això permet l'aplicació d'aquesta recerca amb una base metodològica i científica suficient.

Les línies de recerca del CINERT i de l'ARC s'especialitzen en turisme i medi ambient, economia turística local i estratègica, i seguretat de les destinacions i infraestructures turístiques.

Turisme i medi ambient

La recerca en turisme i medi ambient es fonamenta en la constatació que el medi ambient i la sostenibilitat són valors estratègics per al sector turístic. A més, l'Escola té un bon bagatge i experiència en el sector del turisme i disposa d'un equip d'experts en temes ambientals. A través de l'ARC, l'Escola s'introdueix en el mercat dels projectes ambientals vinculats al turisme amb avantatges competitiu respecte d'altres escoles universitàries i empreses de consultoria.

Les línies d'actuació de l'ARC en l'àmbit del turisme i medi ambient, la majoria de les quals ja s'han posat en marxa, se centren en tres àmbits:

- Qualitat ambiental, àmbit en el qual destaca el disseny de sistemes de gestió ambiental (EMAS, ISO 14001) i de distintius de qualitat ambiental per a administracions o empreses turístiques. A més, l'Escola s'ha registrat com a entitat col·laboradora de l'Administració (Direcció General de Qualitat Ambiental, Departament de Medi Ambient de la Generalitat de Catalunya) per a la certificació de distintius de garantia de qualitat ambiental en establiments turístics.
- Sostenibilitat, amb l'elaboració de les Agendes 21, en l'àmbit local i regional.

- Turisme de la natura, línia per a la qual s'ha proposat el senderisme, àmbit en què l'ARC vol ser punt de referència en l'àmbit estatal.

Economia turística local i estratègica

L'Escola pretén millorar el coneixement del turisme, posant un èmfasi especial en les economies locals, en les quals és un sector estratègic. Aquestes economies són les que es beneficien més de les activitats turístiques, però són també les que pateixen més els efectes negatius que aquestes activitats provoquen. La tasca de recerca que ha emprès l'Escola en aquest sentit és l'estudi dels efectes del turisme en els municipis i les economies locals, que en general són força desconeguts.

Tot i que el turisme ocupa un lloc destacat en l'economia espanyola, existeix un gran desconeixement sobre el seu futur. El clima atractiu, la localització geogràfica i els preus reduïts van propiciar que el segment de mercat de "sol i platja" s'imposés a Espanya, però aquest escenari ha canviat en els últims anys; s'ha produït un replantejament estratègic a causa de la globalització, la intensificació de la competència, l'esgotament del "model climàtic" i la necessitat imminent de crear productes turístics més rendibles. Tot apunta que l'escenari futur, dominat per la globalització i la competència, serà dels que avui dediquin més esforços en planificació, disseny estratègic i anàlisi rigorosa, ja que els permetrà competir amb avantatge.

Per tal de superar aquests nous reptes del turisme calen eines informatives i analítiques que permetin avaluar el passat, conèixer el present i preveure el futur. Calen dades fiables i treballs d'anàlisi perquè la presa de decisions sigui eficient i eficaç, però actualment aquests instruments i mètodes per prendre decisions estan en el terreny de l'economia, general i empresarial. L'Escola dedica gran part de la seva recerca al camp de les estructures locals, un àmbit poc estudiat però de gran importància per al turisme.

Les línies de recerca de l'Escola en l'àmbit de l'economia turística local i estratègica se centren en:

- La creació d'indicadors estadístics d'anàlisi de l'activitat econòmica de l'oferta i la demanda que vagin més enllà dels típics estudis tradicionals.
- L'anàlisi de la conjuntura, sobretot a escala local, a partir de l'anàlisi de les dades estadístiques. Amb la demanda això és més difícil però amb l'oferta es podrà aprofundir més en l'anàlisi de l'activitat turística, com ara els costos laborals, les inversions empresarials, els preus, la facturació de les empreses o l'equipament tecnològic, entre altres.
- La prospecció de mercats per al producte turístic.

Seguretat de les destinacions i infraestructures turístiques

Els canvis produïts en l'entorn sociocultural, econòmic, polític i demogràfic han creat un nou concepte de turista, el qual ha modificat profundament les seves necessitats, motivacions i comportaments. Aquesta evolució també afecta la concepció, el plantejament i la gestió de la indústria turística, la supervivència i millora de la qual dependrà de la forma com les destinacions i les empreses del sector facin front i donin resposta a aquestes noves exigències.

El turista d'avui exigeix una oferta diversa i especialitzada i la garantia de seguretat en les instal·lacions i serveis de la destinació, un element fonamental directament relacionat amb la qualitat de les destinacions turístiques.

Mantenir-se al dia en seguretat és un acte de responsabilitat i, a més, una forma d'invertir en el mercat turístic. Per portar a terme una gestió eficaç en aquest sentit, cal assumir que el mercat turístic es compon de diversos productes i recursos sotmesos al compliment de normatives específiques i diferents. La creació, estructuració, gestió i prestació dels serveis demandats requereix la coordinació de sectors tan diversos com transports, serveis d'allotjament i de restauració, activitats esportives i culturals, etc. Per conèixer el grau de seguretat d'una destinació turística cal analitzar, identificar i quantificar la seguretat que ofereixen cada un dels subsectors o negocis específics que l'integren.

En matèria de seguretat, entesa com a *safety* (seguretat integral), l'Escola segueix dues línies de recerca, en col·laboració amb l'Escola de Prevenció i Seguretat Integral de la mateixa UAB, integrant els investigadors dels dos centres:

- L'avaluació i quantificació de la seguretat en una destinació turística, amb l'objectiu de mesurar i avaluar la seguretat en les destinacions turístiques des del màxim nombre de punts de vista possibles (instal·lacions turístiques, entorn públic, higiene i seguretat alimentària, riscos ambientals, etc.).
- La creació d'una marca de qualitat en seguretat, amb l'objectiu primordial d'iniciar un nou camp en la certificació de qualitat de les destinacions turístiques. Aquesta línia d'actuació té com a objectiu acabar concedint una certificació de seguretat a través d'una marca específica per als municipis i els territoris que desitgin disposar d'un estudi sobre el seu nivell de seguretat.

Productes de recerca aplicada

Les tres línies d'actuació del CINERT es concreten en diversos productes de recerca aplicada que es desenvolupen des de l'ARC i s'ofereixen al mercat turístic.

Turisme i medi ambient

A través d'aquest àmbit, l'ARC ofereix un sistema de gestió ambiental basat en la certificació de qualitat UNE-EN ISO 14001, un sistema de gestió de la sostenibilitat, el sistema de planificació de l'Agenda 21 territorial, ecoauditories i avaluacions ambientals, estudis d'ecoturisme i turisme sostenible i de turisme rural i agroturisme, entre altres productes.

Producte	Destinatari
<i>Sistema de gestió ambiental (UNE-EN ISO 14001)</i>	Hotels (allotjaments turístics en general), càmpings, ajuntaments, camps de golf, estacions d'esquí i balnearis
<i>Sistema de gestió de la sostenibilitat</i>	Ajuntaments
<i>Agenda 21 territorial (sistema de planificació)</i>	Ajuntaments, consells comarcals, diputacions, comunitats autònomes i regions determinades
<i>Ecoauditories i avaluacions ambientals</i>	Ajuntaments i empreses
<i>Estudis d'ecoturisme i turisme sostenible</i>	Ajuntaments, consells comarcals, diputacions, comunitats autònomes, regions i espais naturals protegits
<i>Estudis de turisme rural i agroturisme</i>	Ajuntaments, consells comarcals, diputacions, comunitats autònomes, regions i espais naturals protegits
<i>Plans de senderisme i itineraris turístics</i>	Ajuntaments, consells comarcals, diputacions, comunitats autònomes i espais naturals protegits
<i>Inventaris de camins</i>	Ajuntaments, consells comarcals, diputacions, comunitats autònomes i espais naturals protegits
<i>Disseny del distintiu de garantia de qualitat ambiental</i>	Comerços, empreses de lleure, restaurants, hotels, destinacions turístiques, etc.

Economia turística local i estratègica

Amb aquesta especialització, l'ARC pretén proveir els municipis turístics de la informació objectiva, rigorosa i veraç necessària per a la presa de decisions. En aquest àmbit es realitzen anàlisis de con-

juntura que avaluen l'evolució turística a curt termini i estudis específics de tipus estructural sobre diferents aspectes del sector (prediccions sobre la demanda turística, planificació estratègica, etc.).

Producte	Destinatari
<i>Anàlisi de conjuntura turística (disseny d'indicadors per al seguiment i el diagnòstic del sector)</i>	Ajuntaments (municipis turístics), consells comarcals i diputacions
<i>Previsions de demanda turística a partir de models econòmics</i>	Ajuntaments (municipis turístics), consells comarcals, diputacions, grups hotelers, agències de viatges, etc.
<i>Estructura dels mercats hotelers (economia industrial hotelera)</i>	Grups hotelers, associacions d'empresaris hotelers, <i>tour operators</i>
<i>Anàlisi del mercat de treball (ocupació, contractació, formació)</i>	Ajuntaments (municipis turístics), consells comarcals, diputacions i empreses hoteleres
<i>Anàlisi social d'inversions turístiques (aplicació de l'anàlisi cost-benefici)</i>	Ajuntaments (municipis turístics), consells comarcals i diputacions
<i>Anàlisi privada d'inversions hoteleres (rendibilitat de les inversions)</i>	Empreses hoteleres
<i>Turisme residencial (avaluació i efectes econòmics)</i>	Ajuntaments (municipis turístics), consells comarcals i diputacions
<i>Estudis sobre el posicionament del producte turístic local (pla d'empresa, pla de màrqueting i pla economicofinancer)</i>	Ajuntaments (municipis turístics), consells comarcals i diputacions
<i>Estudis sobre la qualitat del producte turístic ofert (disseny de plans de millora integral de la qualitat)</i>	Ajuntaments (municipis turístics), consells comarcals i diputacions
<i>Desenvolupament d'estratègies per a la creació i comercialització de serveis turístics municipals mitjançant Internet</i>	Ajuntaments (municipis turístics), consells comarcals i diputacions
<i>Planificació estratègica de destinacions turístiques</i>	Comunitats autònomes, comarques, ajuntaments (municipis turístics), etc.

9

Seguretat de les destinacions i infraestructures turístiques

L'objectiu d'aquesta línia de servei és crear un sistema de detecció, avaluació i quantificació del grau de seguretat i dels riscos existents en una destinació o instal·lació turística municipal. En aquest àmbit, i en col·laboració amb l'Escola de

Prevençió i Seguretat Integral de la UAB, s'avaluen aspectes com la seguretat pública, la seguretat alimentària, els riscos naturals o la situació econòmica de la destinació, entre altres.

Producte	Destinatari
<i>Auditoria de seguretat de la destinació turística</i>	Ajuntaments (municipis turístics), consells comarcals, diputacions, grups hotelers, agències de viatges, etc.
<i>Certificació de qualitat en seguretat</i>	Ajuntaments (municipis turístics), consells comarcals, diputacions, grups hotelers, agències de viatges, etc.

Projectes

Projectes realitzats

CINERT

Potencialitats econòmiques i de creació d'ocupació de l'Anella Verda del Vallès (1998)

Autora: Alba Caballé Rivera.

Col·laboradors: Gerda K. Priestley (coordinació) i Àngel Manzano (cartografia).

Estudi encarregat pel Consell Comarcal del Vallès, dins del Programa Niovallès de creació d'ocupació.

Identificació de l'oferta de lleure, les potencialitats de creixement econòmic i creació d'ocupació a l'Anella Verda del Vallès (itineraris definits dins dels municipis de Barberà del Vallès, Castellar del Vallès, Cerdanyola del Vallès, Rubí, Sabadell, Sant Quirze del Vallès, Terrassa i Sant Llorenç Savall) i elaboració d'una estratègia de planificació.

Projecte de creació i gestió d'un centre hípic integral a Sabadell (1998)

Autor: Tomàs Peire.

Col·laboradors: Gerda K. Priestley (coordinació), Alba Caballé (revisió i edició), Àngel Manzano (cartografia), Isabel Serrate i Alba Colomer i l'Associació Main per la millora de les condicions de vida de persones amb dificultats per avançar en la formació professional i d'inserció laboral.

Estudi encarregat per l'Àrea de Desenvolupament Local de l'Ajuntament de Sabadell, dins del Programa Niovallès de creació d'ocupació.

Estudi de mercat per al projecte de creació d'un centre hípic al municipi de Sabadell i definició dels possibles productes i serveis que s'oferirien en el centre i la interrelació amb altres ofertes de lleure i esportives de la ciutat i la comarca.

Estudi del turisme al municipi de Sabadell (1999)

Autors: Lluís Jovell i Santiago Martínez.

Col·laboradors: Gerda K. Priestley (coordinació), Xavier Campillo i Albert Vancells.

Estudi encarregat per l'Àrea de Desenvolupament Local de l'Ajuntament de Sabadell.

Estudi sobre el desenvolupament estratègic de l'activitat turística a Sabadell a través de l'anàlisi dels seus atractius turístics, tant reals com potencials, i l'establiment de les tipologies i les activitats turístiques amb les quals es pot iniciar una activitat turística més sòlida i estructurada al municipi de Sabadell.

Rehabilitació integral de l'antic camí romeu del santuari de Canòlic (Sant Julià de Lòria) (1999)

Autor: Xavier Campillo.

Col·laboradors: Naturalea Conservació, SL (realització) i August Nazzar (cartografia).

Estudi encarregat pel Comú de Sant Julià de Lòria (Andorra).

Estudi sobre la recuperació i rehabilitació de l'antic camí romeu del santuari de Canòlic a Sant Julià de Lòria, i sobre la creació d'una nova infraestructura de lleure.

Contingut del curs "Una aventura total" (1999-2000)

Autors: Albert Vancells (coordinació), Jordi Blanch, Xavier Campillo, Alba Caballé, Miquel Cruz, Rossano Eusebio, Lluís Jovell, Joan Carles Llurdés i Maria Noguera.

Estudi encarregat per l'Agència de Promoció Turística de la Diputació de Barcelona.

Elaboració del contingut teòric del curs "Una aventura total", que fa una introducció a l'activitat turística en tots els seus àmbits (econòmic, empresarial, geogràfic, mediambiental, sociològic i legislatiu) i prepara un pla estratègic de l'activitat turística per a una entitat territorial.

Las nueces y la gastronomía española (2000)

Autors: Isabel Puigdueta i Albert Vancells (coordinació).

Col·laboradors: restaurants espanyols (autors de les receptes), Murielle Bendeck (edició) i Jaume Fàbrega (gastrònom).

Selecció de receptes de cuina, amb la nou com a ingredient comú, de restaurants de prestigi de cadascuna de les províncies espanyoles.

Pla director ambiental dels camps de golf a Catalunya (2001)

Autors: Departament de Medi Ambient de la Generalitat de Catalunya, Fundació Catalana de Golf, Committed to Green, Fundació Bosch i Gimpera de la UB i Fundació Universitària de Turisme i Lleure de la UAB.

Elaboració de les directrius bàsiques per a l'ambientalització dels camps de golf existents i dels de nova creació.

ARC

MEDI AMBIENT

Sistema de gestió per a la sostenibilitat del municipi de Sitges (des de 2000)

Des de l'any 2000 l'ARC, sota la direcció del Sr. Lluís Planas i del Dr. Xavier Campillo, treballa en el disseny i la implantació d'un sistema de gestió ambiental per certificar l'Ajuntament de Sitges (Garraf) amb el distintiu europeu EMAS (European Eco-Management and Audit Scheme), en el marc d'una Agenda 21 local. El projecte és ambiciós i complex i pretén introduir el concepte de millora contínua en el funcionament de la gestió ambiental municipal, al servei del desenvolupament sostenible, tot garantint la participació ciutadana en un procés obert i dinàmic en aquesta important destinació turística de la costa catalana. Fins a l'any 2001 s'han dut a terme les etapes inicials d'implantació del sistema (establiment de la taula tècnica i realització de l'anàlisi ambiental inicial). Aquest és un projecte innovador sense antecedents mundials coneguts.

Certificació de l'ARC com a entitat col·laboradora del Departament de Medi Ambient de la Generalitat de Catalunya (2001)

L'ARC ha aconseguit la certificació com a entitat col·laboradora del Departament de Medi Ambient de la Generalitat de Catalunya (Resolució de 28 de març de 2001 del conseller de Medi Ambient), la qual cosa el qualifica com a verificador del Distintiu de Garantia de Qualitat Ambiental per a instal·lacions turístiques (establiments hotelers, càmpings, residències-cases de pagès i instal·lacions juvenils).

CAMINS I SENDERISME

Rehabilitació del camí de Canòlic a Sant Julià de Lòria (1999)

L'any 1999 l'equip de l'ARC, dirigit pel Dr. Xavier Campillo i en col·laboració amb Naturalea Conservació, SL, va realitzar un projecte de rehabilitació del camí de Canòlic (Sant Julià de Lòria, Principat d'Andorra). Es va adequar un sender de muntanya com a accés alternatiu per a vianants al santuari de la Mare de Déu de Canòlic, el segon en importància del Principat d'Andorra. El Comú de Sant Julià, d'acord amb el projecte d'obra presentat per l'ARC, va iniciar l'any 2000 la remodelació del camí de Canòlic.

Estudi "Camins, itineraris i ús del territori al Parc Natural del Montseny: anàlisi de problemes, disfuncions i possibilitats" (2000)

Aquest encàrrec de la Diputació de Barcelona, que s'emmarca en l'"Estudi de freqüentació turística del Parc Natural del Montseny", va ser coordinat per Gemma Cànoves i Gerda K. Priestley.

Elaboració del del Pla director d'usos i gestió de la muntanya d'Alinyà (2001)

L'ARC ha col·laborat amb l'empresa ERF (Estudi Ramon Folch) en l'elaboració del Pla director d'usos i gestió de la muntanya d'Alinyà, encarregat per la Fundació Territori i Paisatge (Caixa Catalunya). La muntanya d'Alinyà, situada al Prepirineu, amb 5.000 hectàrees de superfície, és la finca privada més gran de Catalunya i ha estat adquirida per la Fundació Territori i Paisatge amb finalitats conservacionistes. L'equip de l'ARC, dirigit pel Dr. Xavier Campillo, ha realitzat l'estudi dels camins de la finca i ha elaborat una proposta de gestió de l'accessibilitat, que pretén harmonitzar els objectius de protecció amb els de desenvolupament socioeconòmic de la societat local i amb la divulgació dels valors culturals i naturals de la finca a través del turisme.

Recuperació de camins històrics per al senderisme en el Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici (2001)

L'any 2001 l'ARC, dirigit pel Dr. Xavier Campillo, ha elaborat un avantprojecte de recuperació de camins històrics per al senderisme en l'àmbit del Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici, per encàrrec de DEPANA (Lliga per a la Defensa del Patrimoni Natural). L'objectiu del projecte és la realització d'un estudi preliminar per

a la recuperació de camins històrics per al senderisme que possibilitin l'establiment d'un sender de circumval·lació del Parc Nacional. L'opció triada es basa en una concepció integrada dels senders en tant que equipaments al servei del senderisme, entès aquest com una activitat ludicoesportiva i turística.

En el marc del mateix projecte, el geògraf Rafael López i Monné, en col·laboració amb l'ARC, ha elaborat un estudi sobre la senyalització de senders i itineraris.

Durant l'estiu del 2001, sota la direcció tècnica de l'ARC, voluntaris de DEPANA han realitzat un reconeixement de l'estat dels camins històrics que participen del projecte a la comarca de l'Alta Ribagorça, i han començat la recuperació de l'antic camí de Senet a Erill-la-Vall.

os i elements d'ajuda en la recerca i en la investigació en el turisme.

El portal ofereix enllaços web per accedir a dades i informacions d'interès per als investigadors en turisme, recursos de legislació turística, recursos d'estadístiques econòmiques, una extensa bibliografia, un recull de les tesis turístiques presentades a l'Estat espanyol i un atlas del turisme.

Aquest portal desenvolupa una idea sorgida de la col·laboració entre l'Escola Universitària de Turisme i Direcció Hotelera a través del CINERT i l'Agència de Promoció Turística de la Diputació de Barcelona en el projecte Observatori de Turisme. Actualment és coordinat per Lluís Garay Tamajón i dirigit des de l'Àrea 2R+D i el CINERT, amb l'ajuda de la Unitat de Desenvolupament i Estratègies del Coneixement i del Servei de Documentació de l'Escola.

Projectes en curs

CINERT

Portal d'Internet

Un dels projectes que ha iniciat recentment el CINERT és la creació d'un portal d'Internet que permeti l'accés a recursos de recerca en el món del turisme. L'objectiu d'aquest portal és oferir recur-

Estructura del portal

Ensenyament	Estadístiques	Allotjament
Universitats	Locals	Hoteleria
Formació continuada	Estats	Càmping i caravàning
Formació professional	Internacionals	Segona residència
Borsa de treball		
Investigació	Organitzacions	Tipologies turístiques
Base de dades	Locals	Sol i platja
Publicacions	Autonòmiques	Turisme rural
Congressos i seminaris	Estats	Esports i aventura
Beques	Internacionals	Turisme verd o ecoturisme
Recopilació de recursos	Empresarials	Turisme cultural
Anàlisi de webs	Turisme i...	Turisme urbà
Legislació	Geografia	Esdeveniments
Local	Medi ambient	Guies turístiques territorials
Nacional	Economia	
Internacional	Empresa	
Seguretat i prevenció	Sociologia	
Turisme accessible	Història	
	Antropologia	

Green Space in European Cities

Participació de Gerda K. Priestley en qualitat d'Honorary Research Fellow a la Universitat de Surrey per al projecte europeu Green Space in European Cities.

ARC

Medi ambient

Actualment hi ha diversos projectes sobre turisme i medi ambient en curs, entre els quals destaquen:

- La continuïtat del projecte de disseny i implementació del Sistema de gestió per a la sostenibilitat del municipi de Sitges. Les properes fases consistiran en la implantació del sistema en la mateixa administració municipal, l'inici en paral·lel del procés de participació ciutadana en el marc de l'Agenda 21 local i, finalment, el desenvolupament del programa ambiental.
- La realització de visites de seguiment a entitats de certificació i verificació ambiental com a membre del banc d'experts d'ENAC (Entitat Estatal d'Accreditació).
- L'assessorament al Consell d'Iniciatives Locals pel Medi Ambient de les comarques de Girona (CILMA) en la implantació d'agendes 21 comarcals.
- La direcció facultativa dels plans d'acció local per la sostenibilitat (PALS) de la Diputació de Girona en els municipis de Palafrugell i Llagostera.

Camins i senderisme

En l'àmbit de camins i senderisme, durant els anys 2001 i 2002 prosseguiran les actuacions iniciades en el marc del Projecte de recuperació de camins històrics per al senderisme en l'àmbit del Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici. Els treballs se centraran ara en la creació d'un ens local capaç d'impulsar i gestionar els equipaments proposats, i en la continuació dels treballs de restauració.

Índex UAB d'activitat turística

L'Índex UAB d'activitat turística (IAT), promogut per l'Escola Universitària de Turisme i Direcció Hotelera i dirigit pel Dr. Josep Oliver, catedràtic del Departament d'Economia Aplicada de la UAB, indica la influència que té l'activitat turística sobre el producte interior brut (PIB), és a dir, la riquesa que es genera en el país gràcies al turisme, i estableix les bases per determinar la demanda de turisme a Catalunya.

Amb l'Índex, els instruments econòmics que tradicionalment s'han utilitzat en l'anàlisi d'altres sectors de l'economia es comencen a aplicar a l'estudi de l'activitat turística. Una altra característica que dona un valor afegit a l'estudi és la creació d'una metodologia pròpia per a l'estudi i l'anàlisi de l'activitat turística a Catalunya –i que pot ser la base per a l'estudi de qualsevol altre destí–. Així mateix, l'Índex UAB d'activitat turística és una eina important per a l'elaboració d'estudis concrets i aplicats que es realitzen del sector turístic, els quals acompanyen cada una de les edicions de l'Índex.

Les dues edicions que s'han publicat de l'IAT són: *Índex UAB d'activitat turística. Prediccions per a la temporada 2000 a Catalunya*, el mes de juny de 2000, amb l'estudi annex "L'oferta per marques turístiques i els canvis estructurals dels anys noranta", i *Índex UAB d'activitat turística. Prediccions per a la temporada 2001 a Catalunya*, del juny de 2001, amb l'estudi annex "La dotació del capital humà en el sector turístic a Espanya: les tendències a llarg termini".

Formació d'investigadors

Beques predoctorals

Des de la seva fundació, l'Escola Universitària de Turisme i Direcció Hotelera es va fixar com a objectiu la formació d'investigadors de l'activitat turística. D'aquesta manera, l'any 1998 es van crear les beques predoctorals del CINERT per ajudar els joves investigadors a iniciar línies de recerca.

Des de la creació de les beques, el CINERT n'ha concedit dues:

- Octubre de 1998. Sílvia Izquierdo Molinas, llicenciada en Geografia per la UAB, i que segueix el programa de doctorat en Geografia Humana del Departament de Geografia de la Universitat Autònoma de Barcelona. L'àrea d'investigació que l'ocupa és el turisme i els càmpings. El títol del seu treball de recerca és "El turisme de càmpings: filosofia de vacances o residència secundària alternativa? Estudi empíric del cas de Catalunya". Aquest treball de recerca es presenta el mes de novembre de 2001.
- Gener de 2000. Lluís Alfons Garay Tamajón, llicenciat en Ciències Econòmiques per la UAB, i que segueix el programa de doctorat en Història Econòmica de la UAB-UB. L'àrea d'investigació que segueix és la història econòmica del turisme i, més concretament, el turisme a Catalunya abans de la Guerra Civil. El passat mes de maig va defensar el seu treball de recerca titulat: "El turisme de balneari a Catalunya (1817-1936). Evolució històrica i influència socioeconòmica", en el qual s'ha demostrat la repercussió en l'estructura econòmica d'un fenomen com el balnearisme, tan important en determinats municipis del nostre territori a mitjan segle XIX.

El turisme de càmpings

El treball de recerca de Sílvia Izquierdo Molinas és una primera aproximació, des del món acadèmic, a l'estudi del turisme de càmpings que es porta a terme dins l'àmbit del territori català. Parteix de la

hipòtesi que el turisme de càmpings ha passat de ser una filosofia de vacances a ser, en la majoria dels casos, un fenomen vinculat a la segona residència encoberta en uns establiments creats amb finalitats turístiques.

Per estudiar aquesta hipòtesi l'estudi analitza diversos temes que s'hi relacionen:

- El marc conceptual, que inclou la terminologia específica relacionada amb el món del campisme i amb els fenòmens que hi conflueixen, i que ajuda a entendre les conceptualitzacions a les quals es fa referència en el decurs del treball i que són les bases de la futura tesi doctoral.
- Els orígens i antecedents del càmping, quant a pràctica turística i com a allotjament temporal de vacances, per tal d'entendre'n l'evolució i concloure una possible explicació de les tendències actuals del sector del càmping al nostre país.
- La filosofia turística del càmping i les motivacions generadores d'aquesta elecció de vacances, des del costat teòric (a partir de l'anàlisi de les principals aportacions de diversos científics socials) i a partir dels resultats obtinguts del treball empíric. Aquest estudi permet esbrinar les principals raons per les quals es genera un volum considerable d'aquest tipus de turisme.
- La demanda campista, a partir de la caracterització del treball empíric, estadístiques i altres dades socioeconòmiques que ajuden a clarificar si el campisme es pot considerar "d'espardenya" (de baix poder adquisitiu) com s'havia donat a entendre pels seus detractors.

Aquesta investigació és una primera part d'un treball molt més ampli i de continguts més diversificats i aprofundits en el qual s'analitzaran altres aspectes de caire territorial i ambiental, a més de conflictes i disfuncionalitats que es produeixen en el món del campisme turístic, i als quals s'intentarà trobar respostes i solucions per superar-les.

Antecedents històrics de Catalunya com a marca turística (1888-1936)

Lluís Alfons Garay va presentar el treball de recerca "Antecedents històrics de Catalunya com a marca turística (1888-1936)". L'objectiu de l'estudi és observar la incidència i la conformació, a partir de determinats punts de mira, del primer fenomen turístic a Catalunya, tal com entenem avui dia el turisme, és a dir, una primera aproximació al que actualment defineix una marca turística, un producte que es ven a l'interior i també s'intenta vendre a l'exterior. És a dir, l'estudi tracta la transformació definitiva de l'oci en un producte, la *industrialització* progressiva d'aquest servei al nostre país.

Les anàlisis sobre el passat de Catalunya com a marca turística acostumen a arribar fins a la dècada dels cinquanta, període en el qual se situen les primeres manifestacions del turisme de masses al nostre país, i no solen tenir en compte que molt abans d'aquesta data va existir un fenomen turístic prou rellevant per fixar les bases del que després vindria a ser aquest notable "boom" turístic. L'estudi demostra en aquest sentit la importància decisiva del turisme per a determinats nuclis territorials molt abans de l'aparició del turisme de masses. Segons la terminologia que s'aplica en l'evolució històrica del turisme, el treball prova que abans del "turisme de masses" o "turisme contemporani" va existir un "turisme feudal" o "turisme modern" que ha tingut una gran repercussió en el producte turístic actual "Catalunya".

Beques de recerca

A més de les predoctorals, també es concedeixen dues beques de recerca:

- Beques de suport a la recerca en les línies d'investigació del CINERT i de l'ARC.
- Beques de l'Agència de Promoció Turística de la Diputació de Barcelona.

Les beques de suport a la recerca concedides han estat:

- Beca en Medi Ambient (octubre de 2000) a Xavier Font Ferrer, diplomad en Turisme de la primera promoció de l'Escola, incorporat a l'equip de treball del projecte Sistema de la gestió de la sostenibilitat de Sitges.
- Beca en Seguretat de les Destinacions i Infraestructures Turístiques (març de 2001) a Marta Pérez, llicenciada en Dret per la UAB, que s'incorpora a la línia de recerca en seguretat de les destinacions turístiques.

Les beques que han concedit conjuntament l'Agència de Promoció Turística de la Diputació de Barcelona i l'Escola Universitària de Turisme i Direcció Hotelera a alumnes de la diplomatura de Turisme per al projecte de l'Observatori del Turisme han estat per a:

- Ferran Martínez Sánchez (1998-1999)
- Óscar Vera Parra (1998-1999)
- Mireia Moyano Casas (1999-2000)
- Berta Torné Casas (1999-2000)

Publicacions del personal investigador del CINERT

- 1999**
- Anastassova, L.; Caballé, A. "Marketing practices in the Spanish and Bulgarian hotel industries: comparative research". A: *Anuari de la Universitat Lliure de Bulgària*. Burgas, Bulgària, 543-556.
  - Caballé, A. "Farm tourism in Spain: a gender perspective". *GeoJournal*, 48 (3), 245-252.
  - Caballé, A. "L'agroturisme a l'Estat espanyol". Universitat Autònoma de Barcelona (Col·lecció Materials, 78).
  - Campillo, X. "Volver a estimar la identidad". *El mundo de los Pirineos*, 12, Bilbao.
  - Campillo, X. "Deportes de aventura en el punto de mira. Preocupados por el impacto ambiental". *El mundo de los Pirineos*, 11, Bilbao.
  - Jovell, L.; Moslares, C. "Innovación tecnológica y crecimiento económico". *Anales de Economía Aplicada*. Universitat d'Oviedo.
  - Jovell, L.; Moslares, C. "Restriccions financeres i inversió en R+D". *Revista Econòmica de Catalunya*, 39.
  - Moslares, C. "Impacto socio-económico del euro en la UEM". A: Schmidt, F.L.; Marietti, P. *El euro y el dólar*. Editorial Ciudad Argentina, 61-66.
  - Moslares, C. "Regionalismo vs multilateralismo: evidencia y consecuencias". A: *Anales de Economía Aplicada*. Editorial Asociación Europea de Economía Aplicada (ASEPELT).
  - Moslares, C.; Caballé, A. "Curso de turismo rural". Editorial CEAC.
  - Priestley, G.K. "Sustainable tourism: A geographical perspective". Hall, C.M.; Lew, A.A. (ed.). *International Journal of Tourism Research*, 1 (1/2), 172-173.
- 2000**
- Caballé, A. "El teletrabajo como forma de trabajo". A: García Ramón, M.D.; Baylina, M. *El nuevo papel de las mujeres en el desarrollo rural*. Barcelona: Ariel, 291-310.
  - Caballé, A. "Implicaciones de género en el desarrollo de la oferta de agroturismo en Navarra y Asturias". A: García Ramón, M.D.; Baylina, M. *El nuevo papel de las mujeres en el desarrollo rural*. Barcelona: Ariel, 153-170.
  - Eusebio, R. "Bimbo y Repostería Martínez (1996-2000)". A: Munuera, J.L.; Rodríguez, A. *Estrategias de marketing para un crecimiento rentable: casos prácticos*. Editorial ESIC.
  - Garay Tamajón, L.A. "Aproximación al balnearismo como actividad proturística en la Cataluña rural". Actas del X Coloquio de Geografía Rural de España. Asociación de Geógrafos Españoles.
  - García Ramón, M.D.; Caballé, A. "Gender, place and international geography". *Gender Institute Working Paper*, 3.
  - Llordés, J.C. "Revalorització i reconversió d'usos del patrimoni industrial". A: Martínez Puche, D.; Pérez, D.; Sancho, I. (coord.). *Eines per al desenvolupament local*. Alacant, Editorial Universitat d'Alacant i Ceder-Aitana, 233-263.

- Llurdés, J.C. *et al.* "Patrimoni mundial i revalorització de colònies tèxtils com a recurs turístic. El cas del Parc Fluvial (vall del Llobregat, Barcelona)". Actes de les II Jornades de Turisme i Medi Ambient a les Illes Balears (evolució turística de la darrera dècada i disseny de futur), 375-380.
- Llurdés, J.C.; Caballé, A. "El turismo rural en territorios sin tradición turística. Algunas implicaciones (comarca del Bages, Barcelona)". Actas del X Coloquio de Geografía Rural de España (Los espacios rurales en el cambio de siglo: incertidumbre ante los procesos de globalización y desarrollo), 285-293.
- Llurdés, J.C.; Cerdan, R.; Saurí, D. "Situaciones contrapuestas en la aceptación social de instalaciones de tratamiento de residuos especiales (comarca del Bages, Catalunya)". Actas de las VII Jornadas de Geografía Industrial (Industria y Medio Ambiente), 381-390.
- Saurí, D.; Breton, F.; Ribas, A.; Llurdés, J.C.; Romagosa, F. "The ecological values of traditional land use in low-lying coastal environments: the example of the Aiguamolls de l'Empordà (Costa Brava)". *Journal of Environmental Management and Planning*, 43 (2), 277-290.

2001

- Acosta, A.J. "La implantación de la planificación estratégica y la dirección por objetivos en algunos hoteles cubanos y su impacto en el factor humano." *Gestión en H*, 3.
- Caballé, A. "El turisme rural com a eina de desenvolupament municipal". *Revista de la Federació de Municipis Turístics*.
- Caballé, A. "La geografia local". A: Pallarés, M.; Tulla, A. (coord.). *Geografia regional*. Edicions de la Universitat Oberta de Catalunya.
- Cànoves, G.; Priestley, G.K.; Villarino, M.; Armas, P.; Seguí, M.; Garay, L.A.; Blanco, A. "Turismo en espacio rural en España: una amplia heterogeneidad". Actas del XI Coloquio de Geografía Rural de España. Asociación de Geógrafos Españoles.
- Llurdés, J.C. "Heritage tourism and textile 'model villages': the case of River Park, Barcelona, Spain". *Tourism Recreation Research*, 26 (1), 67-71.
- Llurdés, J.C. "Les colònies del Llobregat com a atractiu turístic. Algunes reflexions". A: Llusaà, R.; Ribas, A. (coord.). *La rehabilitació de colònies industrials a Europa*. Girona, Universitat de Girona.
- Massanés, J. "Algunas reflexiones sobre tratamiento del turismo en la prensa". *Gestión en H*, 4.
- Priestley, G.K. "Transformation of the earth's surface for recreation: golf courses; ski resorts". A: Munn, T. (dir.). *Encyclopedia of global environmental change*. Chichester: Wiley.
- Priestley, G.K.; Llurdés, J.C. "Turismo urbano". A: Barrado, D. (dir.). *Geografía mundial del turismo*. Madrid: Síntesis.
- Priestley, G.K.; Morales, S. "Segon seminari sobre ambientaltització curricular dels estudis de turisme, 28 de octubre de 2000: conclusions finals". A: Generalitat de Catalunya, Departament de Medi Ambient (dir.). *Ambientaltització curricular dels estudis de turisme*. Barcelona: Generalitat de Catalunya.

Transferència de coneixements i tecnologia

Conferències

- Abril de 1999**
- Caballé, A. "El papel de la mujer en el desarrollo rural. El caso del agroturismo". Institut d'Estudis de la Dona, València.
  - Caballé, A. "La Barcelona postolímpica, l'impacte del turisme a la ciutat". Departament de Geografia (UAB)-London School of Economics, Regne Unit.
- Juliol de 1999**
- Caballé, A. "El turisme d'interior a Catalunya". Universitat d'Estiu de Vic.
- Setembre de 1999**
- Caballé, A. "Nuevas formas de turismo en Catalunya, el caso del turismo rural". Departament d'Economia de la Universitat de València.
- Agost de 1999**
- Caballé, A. "El turisme urbà i el turisme rural a la província de Barcelona". Departament de Geografia (UAB)-Universitat de Portsmouth, Regne Unit.
- Agost-setembre de 1999**
- Priestley, G.K. "Perspectives del desenvolupament del turisme a Islàndia". Universitat d'Islàndia.
- Octubre de 1999**
- Caballé, A. "La planificació turística territorial. El cas del Bages". Departament de Geografia de la UAB.
  - Jovell, L. "Macroeconomia internacional". Curs de l'Escola de Doctorat i Formació Continuada de la UAB en el marc del Programa de Beques Citius.
  - Jovell, L. "Economia espanyola i catalana". Mòdul del Postgrau en Direcció i Gestió d'Empreses per a Professionals de la UAB.
  - Llundés, J.C. *et al.* "Situaciones contrapuestas en la aceptación social de instalaciones de tratamiento de residuos especiales (comarca del Bages, Cataluña)". VII Jornades de Geografia Industrial (Indústria i Medi Ambient), Alacant.
- Octubre-novembre de 1999**
- Priestley, G.K. "Turismo y sostenibilidad en los destinos turísticos". Universidad Nacional del Mar del Plata, Argentina.
- Novembre de 1999**
- Priestley, G.K. "Turisme i medi ambient". Universitat de Goias, Goianca, Brasil.
- Gener de 2000**
- Jovell, L. "Globalització financera". Curs de l'Institut de Ciències de l'Educació de la Universitat de Barcelona.
- Febrer de 2000**
- Campillo, X. "Israel: la construcció d'una nacionalitat". Institut d'Ensenyament Secundari Guillem de Berguedà, Berga.
  - Jovell, L. "Euro i globalització financera". Seminari al Casal d'Europa de Sabadell en el marc del Curs sobre institucions europees, amb el suport del Parlament Europeu.
  - Llundés, J.C. "La revalorització socioeconòmica del patrimoni cultural. Turisme i patrimoni industrial a Catalunya". I Curs d'Expert Universitari en Desenvolupament Local, Universitat d'Alacant, Ceder-Aitana (Bloc IV. Desenvolupament local, promoció de les activitats econòmiques i creació d'ocupació als medis rurals i als espais urbans). Cocentaina, Alacant.

- Març de 2000**
- Eusebio, R. "Màrqueting i patrocini esportiu". Màster de patrocini esportiu. Institut Nacional d'Estudis Olímpics i de l'Esport de la UAB, amb el patrocini del Comitè Olímpic Internacional.
- Abril de 2000**
- Caballé, A. "El Programa Barcelona Agroturisme Total". III Simposi de l'Agència de Promoció Turística de la Diputació de Barcelona, Montmeló.
  - Campillo, X. "Sustainable Tourism". Universitat d'Islàndia.
  - Campillo, X. "Adventure Tourism versus Ecotourism". Universitat d'Islàndia.
  - Campillo, X. "Tourism: Impacts and Solutions". Universitat d'Islàndia.
- Setembre de 2000**
- Eusebio, R.; Llonch Andreu, J. "Tipologías estratégicas de Miles&Snow, organización y eficacia del marketing de la empresa". Ponència al IX Congrés Internacional de l'European Association of Management and Business Economics. Temuco, Xile.
  - Garay, L.A. "Aproximación al balnearismo como actividad proto-turística en la Cataluña rural". Ponència al X Coloquio de Geografía Rural de España (los espacios rurales en el cambio de siglo: incertidumbres ante los procesos de globalización y desarrollo), Lleida.
  - Llurdés, J.C. "Turisme urbà i patrimoni industrial". Curs d'estiu El turisme com a dinamitzador cultural. Campus Universitari de la Mediterrània, Vilanova i la Geltrú.
  - Llurdés, J.C.; Caballé, A. "El turismo rural en territorios sin tradición turística. Algunas implicaciones (comarca del Bages, Barcelona)". X Coloquio de Geografía Rural de España (Los espacios rurales en el cambio de siglo: incertidumbre ante los procesos de globalización y desarrollo), Lleida.
- Octubre de 2000**
- Llurdés, J.C. "Patrimoni mundial i revalorització de colònies tèxtils com a recurs turístic. El cas del Parc Fluvial (vall del Llobregat, Barcelona)". II Jornades de Turisme i Medi Ambient a les Illes Balears (evolució turística de la darrera dècada i disseny de futur), Palma de Mallorca.
- Novembre de 2000**
- Caballé, A. "Un exemple de gestió de turisme rural: el Programa Barcelona Agroturisme Total". II Congrés de Turisme Rural, Cornellà del Llobregat.
- Desembre de 2000**
- Caballé, A. "Les sortides professionals dels geògrafs: el sector turístic". Facultat de Lletres de la Universitat Rovira i Virgili.
- Febrer de 2001**
- Caballé, A. "Els estudis superiors i la formació continuada en turisme i hoteleria a l'Escola Universitària de Turisme i Direcció Hotelera". Universitat de Faro, Portugal.
- Març de 2001**
- Llurdés, J.C. "La revalorització socioeconòmica del patrimoni cultural. Turisme i patrimoni cultural a Catalunya". II Curs d'Expert Universitari en Desenvolupament Local, Universitat d'Alacant, Ceder-Aitana.
- Abril de 2001**
- Caballé, A. "Turisme rural i desenvolupament local a Catalunya". Societat Catalana de Geografia-Institut d'Estudis Catalans.
  - Romagosa, F. "Els aiguamolls de l'Empordà: de la destrucció a la conservació i ús turístic". Facultat de Filosofia i Lletres de la UAB.
  - Romagosa, F. "Els aiguamolls de l'Empordà: de la destrucció a la conservació i ús turístic". Facultat de Ciències de la UAB.

Juny de 2001

- Caballé, A. "La gestió del turisme rural a Catalunya". Universitat de Pau i de l'Ador, França.
- Romagosa, F. "Sitges sustainability management system". The Blue School (WWF), Centre d'Estudis del Mar, Sitges.

Octubre de 2001

- Campillo, X. "La introducción de sistemas de gestión ambiental en la administración local: el sistema de gestión para la sostenibilidad de Sitges (España)". Simposi Turdes 2001, Cuba.
- Giménez, V. "La medida de la eficiencia operativa de unidades de negocio mediante los modelos DEA. Una aplicación a la restauración". Simposi Turdes 2001, Cuba.
- Giménez, V. "La medición de la eficiencia económica del servicio turístico en Cuba". Simposi Turdes 2001, Cuba.
- Giménez, V. "La medición de la eficiencia a través de los modelos frontera". Universitat Camilo Cienfuegos de Matanzas, Cuba.
- Giménez, V. "Planificación y control de proyectos". Universitat Camilo Cienfuegos de Matanzas, Cuba.
- Priestley, G.K. "Turismo y crecimiento sostenible, o el reto de no matar la gallina de los huevos de oro". Universitat Camilo Cienfuegos de Matanzas, Cuba.
- Romagosa, F. "Calidad medioambiental y sostenibilidad en los hoteles". I Simposio de Gestión en H. Nuevos retos en la gestión hotelera. Barcelona.
- Vives, X. "La crisis internacional y el escenario de incertidumbre. El impacto sobre el sector turístico". I Simposio de Gestión en H. Nuevos retos en la gestión hotelera. Barcelona.

Intercanvis i relacions internacionals

Un dels principals objectius de l'Escola i del CINERT és la millora de coneixements i la transmissió de les seves innovacions mitjançant l'intercanvi amb altres centres universitaris. La transferència tecnològica s'ha realitzat tant amb estades d'investigadors d'altres universitats a l'Escola com amb estades de membres del CINERT i de l'Escola a altres universitats, sobretot estrangeres.

D'aquesta manera, durant el primer semestre de 2001 s'ha fet una estada d'intercanvi tecnològic de tres investigadors de la Universitat Camilo Cienfuegos de Matanzas (Jorge Alberto Acosta, Leonardo Cuétara i Ariel Collazo), que s'ha centrat en tres temes: l'estudi del model educatiu i de l'estructura organitzativa de l'Escola, la formació en la metodologia per a la implantació de sistemes de gestió ambiental en destinacions turístiques i la investigació dels principals aspectes de l'activitat turística de l'Estat espanyol.

Recepció de delegacions d'universitats estrangeres

Universitat George Washington, Estats Units

Universitat Coastal Carolina, Estats Units

Universitat de Westminster, Gran Bretanya

Universitat de Bournemouth, Gran Bretanya

Universitat de Cergy-Pontoise, França

Universitat de Leeuwarden, Holanda

Universitat de Lieja, Bèlgica

Universitat d'Islàndia, Islàndia

Universitat de Burgas, Bulgària

Universitat de l'Algarve, Portugal

Universitat Camilo Cienfuegos de Matanzas, Cuba

Universitat d'Agadir, Marroc

Universitat de Charlemagne, Bèlgica

Estades del personal investigador del CINERT a universitats estrangeres

<i>Juny de 1999</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Priestley, G.K. Estada a la Universitat George Washington, Estats Units.
<i>Agost-setembre de 1999</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Priestley, G.K. Impartició de classes i assistència al Congrés Perspectives del Desenvolupament del Turisme a la Universitat d'Islàndia.
<i>Octubre-novembre de 1999</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Priestley, G.K. Estada a la Universitat Nacional del Mar del Plata, Argentina. • Priestley, G.K. Presentació i assistència al Congrés de Turisme i Medi Ambient a la Universitat de Goias, Goianca, Brasil.
<i>Abril de 2000</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Campillo, X. Impartició de classes a la Universitat d'Islàndia.
<i>Setembre de 2000</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Priestley, G.K. Estada a la Universitat Coastal Carolina, Estats Units.
<i>Abril de 2001</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Campillo, X. Impartició de classes a la Universitat d'Islàndia. • Priestley, G.K. Curs de gestió de camps de golf a l'Escola Superior de Gestió, Hoteleria i Turisme, Universitat de l'Algarve, Portugal. • Uroz, F.; Planas, L.; Massanés, J.; Vallsmadella, J.M. Impartició del curs Alta Dirección Hotelera, Universitat Camilo Cienfuegos de Matanzas, Varadero, Cuba. • Vives, X. Conferència "Nuevas tendencias en la gestión de los centros docentes de turismo", Universitat Camilo Cienfuegos de Matanzas, Varadero, Cuba.
<i>Maig-agost de 2001</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Priestley, G.K. Estada de recerca finançada pel MEC en el Departament de Gestió Turística de la Universitat Victòria de Wellington, Nova Zelanda. Projecte: "Política turística i gestió d'espais naturals a Nova Zelanda".
<i>Juliol-agost de 2001</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Izquierdo, S. Intercanvi Erasmus/Sócrates a la Universitat Nacional d'Irlanda Maynooth.
<i>Setembre de 2001</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Priestley, G.K. Assistència al Congrés New directions in managing rural tourism and leisure. Local impacts and global trends, organitzat per l'Scottish Agricultural College, Auchincruive, Ayr, Escòcia.
<i>Octubre de 2001</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Priestley, G.K.; Campillo, X.; Giménez, V. Assistència i participació en el Simposio Internacional de Turismo y Desarrollo, Universitat Camilo Cienfuegos de Matanzas, Varadero, Cuba.

Personal investigador

CINERT

El Centre Internacional d'Estudis i Recerca del Turisme (CINERT) compta amb un qualificat equip d'investigadors integrat, en gran part, per personal que col·labora amb la docència i gestió dels diver-

sos departaments de l'Escola, la qual cosa facilita la seva intervenció en la majoria de treballs del centre. A més, també compta amb col·laboradors concrets per a cada línia de recerca i becaris.

Investigadors del CINERT i docents amb tasques de gestió a l'Escola

Dra. Alba Caballé Rivera (Medi ambient i turisme rural), doctora en Geografia (UAB) i llicenciada en Geografia (UAB)

Dr. Xavier Campillo i Besses (Medi ambient), doctor en Geografia (UAB), llicenciat en Geografia (UAB) i director de projectes de l'àrea de medi ambient de l'ARC

Sr. Rossano Eusebio (Economia), llicenciat en Ciències Econòmiques i Empresarials (Universitat de Torí / UAB)

Dr. Víctor Giménez Garcia (Economia), doctor en Ciències Econòmiques (UAB) i llicenciat en Ciències Econòmiques i Empresarials (UAB)

Sr. Lluís Jovell Turró (Economia), llicenciat en Ciències Econòmiques i Empresarials (UAB)

Sr. Francesc Uroz i Felices (Economia), llicenciat en Ciències Econòmiques i Empresarials (UAB)

Sr. Albert Vancells i Farraró (Economia), llicenciat en Ciències Econòmiques i Empresarials (UAB)

Personal investigador de les línies de recerca

Turisme i medi ambient

Sr. Lluís Planas i Herrero, enginyer i director de projectes de l'àrea de medi ambient de l'ARC

Sr. Francesc Romagosa i Casals, llicenciat en Geografia (UAB) i membre de l'ARC

Economia turística local i estratègica

Sr. Daniel Blabia Girau, llicenciat en Ciències Econòmiques i Empresarials (UAB)

Sr. Manel Blesa Izquierdo, llicenciat en Ciències Econòmiques i Empresarials (UAB)

Sr. Juan Antonio Duro Moreno, llicenciat en Ciències Econòmiques i Empresarials (UAB)

Dr. Albert Llorca Alemany, doctor en Filosofia i Ciències de l'Educació, especialitat Filosofia (UB), i llicenciat en Filosofia i Lletres (UB)

Dr. Carles Moslares i Garcia, doctor en Economia (Universitat Internacional de Florida) i llicenciat en Ciències Econòmiques i Empresarials (UB)

Sr. Lluís Jovell i Turró, llicenciat en Ciències Econòmiques i Empresarials (UAB)

Sr. Francesc Uroz i Felices, llicenciat en Ciències Econòmiques i Empresarials (UAB)

Seguretat de les destinacions i infraestructures turístiques	<p>Dr. Manuel Ballbé, catedràtic del Departament de Dret Administratiu de la UAB</p> <p>Sr. Francisco Javier Blanco, exviceconseller de Turisme del Govern Basc i lletrat del Parlament Basc</p> <p>Sr. Francesc Xavier Martorell, director general de Seguretat Ciutadana de la Generalitat de Catalunya</p> <p>Dr. Ramon Moles, director de l'Escola de Prevenció i Seguretat Integral de la UAB</p> <p>Dra. Gerda K. Priestley, cap de l'Àrea 2R+D de l'EUTDH</p> <p>Dr. Juli Sabaté, Departament de Teoria Sociològica, Filosofia del Dret i Metodologia de les Ciències Socials de la UB</p> <p>Sr. Josep Maria Aragay, Departament d'Econometria, Estadística i Economia Espanyola de la UB</p> <p>Sr. Àlex Bas, Departament d'Interior de la Generalitat de Catalunya</p> <p>Sr. David Saurí, director del Centre d'Estudis Ambientals de la UAB</p> <p>Dr. Xavier Campillo i Besses, doctor en Geografia (UAB), llicenciat en Geografia (UAB) i director de projectes de l'àrea de medi ambient de l'ARC</p> <p>Sr. Lluís Planas i Herrero, enginyer i director de projectes de l'àrea de medi ambient de l'ARC</p> <p>Sr. José Juan Rodríguez, Departament de Ciència Animal i dels Aliments de la UAB i director de l'Observatori de la Seguretat Alimentària de l'Escola de Prevenció i Seguretat Integral (UAB)</p> <p>Sr. Jaume Alijotas, vicepresident de la Societat Catalana de Medicina d'Urgència</p> <p>Sra. Maria Lluïsa Sarrias, enginyera superior industrial</p>
--	---

Becaris

Becaris predoctorals	<p>Sr. Lluís Alfons Garay Tamajón, llicenciat en Ciències Econòmiques i Empresariales (UAB)</p> <p>Sra. Silvia Izquierdo Molinas, llicenciada en Geografia (UAB)</p>
Becaris de les línies de recerca	<p>Sr. Xavier Font Ferrer (Medi ambient), diplomant en Turisme (EUTDH)</p> <p>Sra. Marta Pérez (Seguretat), llicenciada en Dret (UAB)</p>

23

ARC

Turisme i medi ambient

Directors	<p>Sr. Lluís Planas i Herrero, enginyer i membre del CINERT</p> <p>Dr. Xavier Campillo i Besses, doctor en Geografia (UAB), llicenciat en Geografia (UAB) i membre del CINERT</p>
Col·laboradors del projecte del sistema de gestió per a la sostenibilitat de Sitges	<p>Sr. Francesc Romagosa i Casals, llicenciat en Geografia (UAB) i membre del CINERT</p> <p>Sr. Xavier Font i Ferrer, diplomant en Turisme (EUTDH) i becari de projecte</p> <p>Sr. Leonardo Cuétara, economista de la Universitat Camilo Cienfuegos de Matanzas</p>
Professionals interns i externs que col·laboren o poden col·laborar en treballs específics	<p>Dra. Alba Caballé Rivera, doctora en Geografia (UAB) i llicenciada en Geografia</p> <p>Sra. Imma Espel Casas, llicenciada en Biologia</p> <p>Sra. Montserrat Iniesta González, llicenciada en Antropologia</p> <p>Sr. Rafael López Monné, llicenciat en Geografia</p> <p>Sr. Santiago Martínez Illa, llicenciat en Geografia (UAB)</p> <p>Sr. Vicenç Planas Herrero, cartògraf i SIG</p> <p>Sra. Teresa Sabater Puig, dinamitzadora</p>

Economia turística local i estratègica

Directors	Sr. Lluís Jovell Turró, llicenciat en Ciències Econòmiques i Empresariales (UAB) Sr. Juan Antonio Duro Moreno, llicenciat en Ciències Econòmiques i Empresariales (UAB)
Col·laboradors	Sr. Daniel Blabia Girbau, llicenciat en Ciències Econòmiques i Empresariales (UAB) Sr. Manel Blesa Izquierdo, llicenciat en Ciències Econòmiques i Empresariales (UAB) Sr. Rossano Eusebio, llicenciat en Ciències Econòmiques i Empresariales (Universitat de Torí / UAB) Sr. Lluís Alfons Garay Tamajón, llicenciat en Ciències Econòmiques i Empresariales (UAB) Sr. Víctor Giménez Garcia, doctor en Ciències Econòmiques (UAB) i llicenciat en Ciències Econòmiques i Empresariales (UAB) Sr. Albert Llorca, llicenciat en Filosofia Dr. Carles Moslares i Garcia, doctor en Economia (Universitat Internacional de Florida) i llicenciat en Ciències Econòmiques i Empresariales (UAB) Sr. Francesc Uroz i Felices, llicenciat en Ciències Econòmiques i Empresariales (UAB) Sr. Albert Vancells i Farraró, llicenciat en Ciències Econòmiques i Empresariales (UAB)

Seguretat de les destinacions i infraestructures turístiques

Directors	Dr. Manuel Ballbé, catedràtic del Departament de Dret Administratiu de la UAB Sr. Francisco Javier Blanco, exviceconseller de Turisme del Govern Basc i lletrat del Parlament Basc Sr. Francesc Xavier Martorell, director general de Seguretat Ciutadana de la Generalitat de Catalunya
Coordinadors	Dr. Ramon Moles, director de l'Escola de Prevenció i Seguretat Integral de la UAB Dra. Gerda K. Priestley, cap de l'Àrea 2R+D de l'EUTDH
Col·laboradors	Sra. Marta Pérez, professora de Dret del Turisme de l'EUTDH Dr. Juli Sabaté, Departament de Teoria Sociològica, Filosofia del Dret i Metodologia de les Ciències Socials de la UB Dr. Josep Maria Aragay, Departament d'Econometria, Estadística i Economia Espanyola de la UB Sr. Àlex Bas, Departament d'Interior de la Generalitat de Catalunya Dr. David Saurí, director del Centre d'Estudis Ambientals de la UAB Dr. Xavier Campillo i Besses, doctor en Geografia (UAB), llicenciat en Geografia (UAB), membre del CINERT i director de projectes de l'àrea de medi ambient de l'ARC Sr. Lluís Planas, director de projectes de l'àrea de medi ambient de l'ARC Dr. José Juan Rodríguez, Departament de Ciència Animal i dels Aliments de la UAB i director de l'Observatori de la Seguretat Alimentària de l'Escola de Prevenció i Seguretat Integral (UAB) Dr. Jaume Alijotas, vicepresident de la Societat Catalana de Medicina d'Urgència Sra. Maria Lluïsa Sarrias, enginyera superior industrial